

Sáng chế tại trường đại học có tiềm năng ứng dụng cao

Ở Việt Nam nhiều sản phẩm như bộ kit xét nghiệm Covid-19, giống lúa chuyển nhượng 10 tỷ đồng... là minh chứng cho thấy tính ứng dụng của các sáng chế.

Chia sẻ tại hội thảo "Giải pháp thúc đẩy hình thành doanh nghiệp khởi nghiệp từ hoạt động khai thác tài sản trí tuệ tại Trường đại học, Viện nghiên cứu", sáng 3/12, ông Vũ Xuân Tạo, Trung tâm Sinh học thực nghiệm - Viện Ứng dụng Công nghệ, nhận định việc phát triển sản phẩm từ các kết quả nghiên cứu tại viện, trường rất có tiềm năng.

Ông cho biết, khai thác tài sản trí tuệ theo hai hướng gồm chuyển giao công nghệ và phát triển trực tiếp sản phẩm, đưa ra thương mại hóa trên thị trường. Ông Tạo minh họa bằng ví dụ thực tế bộ kit xét nghiệm nCoV dựa trên công nghệ RT-PCR do Học viện Quân y phát triển sau đó chuyển giao cho doanh nghiệp đã mang lại hiệu quả ứng dụng cao khi đại dịch. Hay một ví dụ khác là nghiên cứu tạo ra giống lúa TH3-3 của PGS.TS Nguyễn Thị Trâm với giá trị chuyển nhượng quyền 10 tỷ đồng sau khi đăng ký sở hữu trí tuệ.

"Đây là những minh chứng rõ nhất cho việc khai thác sản phẩm trí tuệ, chuyển giao sản phẩm khoa học công nghệ đưa vào thương mại phát triển sản phẩm", ông nói.

Kit xét nghiệm nCoV do Học viện Quân y nghiên cứu và Công ty cổ phần Công nghệ Việt Á phát triển sản phẩm.

Ảnh: Thanh Tùng

Các chuyên gia đồng tình các sáng chế, công nghệ và tài sản trí tuệ nếu được doanh nghiệp chủ động đặt hàng, khai thác có thể giúp phát triển, hỗ trợ đổi mới sáng tạo.

TS Đinh Hữu Phí, Cục trưởng Cục Sở hữu trí tuệ, Bộ Khoa học và Công nghệ nhận định tài sản trí tuệ trở thành công cụ hữu hiệu giúp các doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, nâng cao năng lực cạnh tranh. Ông cho rằng doanh nghiệp để đổi mới sáng tạo, kiến tạo tương lai cần phát triển các tài sản trí tuệ, đưa ra thị trường để đáp ứng kịp thời các yêu cầu trong tình hình mới. "Giải pháp cần thiết hiện nay đối với các doanh nghiệp khởi nghiệp là kết nối, khai thác các tài sản trí tuệ từ các trường đại học, viện nghiên cứu", ông Phí đặt vấn đề.

Ông Phí cho biết số lượng đơn đăng ký sáng chế của các trường đại học, viện nghiên cứu có xu hướng ngày càng tăng. Đây là cơ sở cho thấy việc các doanh nghiệp chủ động đặt hàng, liên kết, hợp tác với các trường đại học, viện nghiên cứu để khai thác, phát triển tài sản trí tuệ sẽ đem lại hiệu quả.

Lãnh đạo Cục Sở hữu trí tuệ nhận định, việc kết nối sẽ rút ngắn quá trình ứng dụng kết quả nghiên cứu vào sản xuất kinh doanh. "Các hợp tác giúp doanh nghiệp có thể giảm bớt thời gian, chi phí nghiên cứu, tập trung phát triển sản phẩm, thị trường; tạo cơ hội các trường đại học, viện nghiên cứu thương mại hóa các sáng chế", ông nói.

TS Đinh Hữu Phú, Cục trưởng Cục Sở hữu trí tuệ chia sẻ tại hội thảo sáng 3/12.

Tại hội thảo, các đại biểu cũng thảo luận chính sách về thúc đẩy đổi mới sáng tạo và khai thác tài sản trí tuệ. PGS.TS Đàm Sao Mai, Phó hiệu trưởng ĐH Công nghiệp TP HCM, gọi tài sản sở hữu trí tuệ là "những con số biết nói". Theo bà, Việt Nam đã có sự gia tăng về số lượng sáng chế (tăng 16-18%/năm), giải pháp hữu ích (6-8%/năm), điều này góp phần cải thiện chỉ số đổi mới sáng tạo toàn cầu GII. Tuy nhiên với 80% nhân lực khoa học công nghệ đang tập trung tại Viện, trường, đại học, các kết quả nghiên cứu, sáng chế được đưa ra thị trường vẫn còn ít.

Theo PGS Mai, hạn chế đến từ việc các nhà khoa học thường lựa chọn công bố bài báo và tư duy cũ "bán cái có sẵn chưa bán cái doanh nghiệp cần", chưa chủ động thương mại hóa kết quả nghiên cứu. Bà đánh giá vẫn còn một số khó khăn trong triển khai cơ chế bảo hộ, đa số công trình sản phẩm chưa có tính ứng dụng cao, khả năng kết nối doanh nghiệp còn thấp. "Nghiên cứu khoa học là kim chỉ nam, song chất lượng công nghệ, chuyển giao công nghệ và nghiên cứu đặt hàng cũng là điều quan trọng", bà nhấn mạnh.

Bà Mai cho biết giải pháp được trường đưa ra là theo sát chiến lược phát triển sở hữu trí tuệ, phát triển nghiên cứu ứng dụng, đưa sản phẩm thương mại, kết nối doanh nghiệp, chuyên gia trong hệ sinh thái đổi mới sáng tạo, xây dựng cơ chế thiết lập doanh nghiệp Spin-off, hỗ trợ khởi nghiệp.

Mục tiêu ươm tạo doanh nghiệp Spin-off trong trường đại học cũng là một định hướng được ông Phạm Tuấn Hiệp, Giám đốc ươm tạo BK Holdings, Giám đốc quản lý quỹ BK Funds, chia sẻ. Ông cho biết, chương trình ươm tạo Lab2market dựa theo 9 thang đánh giá giúp phát triển hệ sinh thái đổi mới sáng tạo Bách khoa Hà Nội. Nổi tiếng với 21 sáng chế được ứng dụng trong thực tiễn, từ câu chuyện của bản thân, ông Đỗ Đức Thắng, Phó Viện trưởng Viện công nghệ GFS, cho biết có nhiều khó khăn mà các nhà sáng chế phải đối mặt. Ngoài vấn đề tài chính, ông cho rằng các nhà sáng chế hầu như không thể tự bảo vệ tài sản trí tuệ của mình. Trong đó có việc vòng đời sáng chế bị giải mã công nghệ và sao chép rất nhanh.

Ở phần đề xuất, ông cho rằng cần thiết vinh danh nhà sáng chế để thúc đẩy sáng tạo, có nhiều sáng chế hơn, thu hút các tài năng đi vào R&D thay vì đổ dồn vào các ngành có thu nhập ổn định nhưng không tạo ra nhiều của cải. Ông cho biết thêm, cần tạo điều kiện cho nghiên cứu sáng tạo, thiết thực, phát huy sức mạnh các tập đoàn kinh tế tư nhân...

Phía đại diện doanh nghiệp hoạt động khởi nghiệp dựa trên tài sản trí tuệ từ trường đại học, ông Ngô Ngọc Thành, Tổng Giám đốc, Công ty cổ phần Beet Innovators, Hà Nội, nói sẵn sàng hợp tác phát triển, thương mại sản phẩm khai thác tài sản trí tuệ tại các trường, đại học. Tuy nhiên, ông Thành gợi ý các nghiên cứu cần hướng tới việc có thể ứng dụng sản phẩm trong thực tế.

Nguồn: Bộ Khoa học và Công nghệ (MOST).